

PRAWOWIERNY (55) *ai*

a jasne; o oraz e prawdopodobnie jasne (tak w prawo oraz wierny).

sg N prawowierny (4). ◇ G prawowiern(e)go (2). ◇ D prawowiern(e)mu (1). ◇ I prawowiernym (2). ◇ V prawowierny (5). ◇ f G prawowiern(e)j (7). ◇ A prawowierną (1). ◇ n N prawowiern(e) (1). ◇ G prawowiern(e)go (1). ◇ A prawowiern(e) (1). ◇ L prawowiernym (1). ◇ pl N m pers prawowierni (14). ◇ G prawowiernych (5). ◇ D prawowiernym (3). ◇ A m pers prawowiern(e) (5). ◇ I m prawowiern(e)mi (1). ◇ L prawowiernych (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

Przestrzegający ściśle zasad danej wiary, zwłaszcza który nie odstąpił od swego, uznawanego za prawdziwe wyznanie, nie heretyk; orthodoxus, qui rectae est opinionis a. sententiae a. fidei Cn (55) : Bo tam iefli co Chrześcian zoftáło/ tedy bárzo máło práwowiernych: wżytko Neftoryani/ Iakobite/ Ormiánie/ Ewtychyani. SkarJedn 166, 228; y vczynił żydowłki Zbor zebrałszy Heretyckie Biskupy/ ktorzy oyce práwowieerne potępili SkarŻyw 300, 391; Dobrze tedy práwowierni Kościoła Bożego Doktorowie/ troiáką godność z łtrony tey świętości w łtworzeniu rozumnym vpátruią. LatHar 247, 6, 257.

prawowierny komu (1): Kościoła członki łą práwowierni iedney głowie Chrıstufowi y iego namiáltkowie poddáni/ ták z Zydow iáko y z Pogánow. WujNT Zzzzz3.

W połączeniu z nazwą wyznawcy określonej wiary (12): Wżyfcy Grekowie práwowierni nigdy tego przec nie mogli áni mogą/ iż Duch S. łynowłki iefł SkarJedn 283; Zydowie práwowierni. Zydowie kácerze. Zydowie niewierni. WujNT 517 marg; Lecz Kátholicy práwowierni/ chocia wierzą y wyznawáią [...] iż Chrıstus iefł Bogiem prawdziwym: iednák przecię nie máią dwu/ áni trzech Bogow prawdziwych. WujNT 828. Cf »prawowierny chrześcijanin«.

W przeciwstawieniu: »prawowierny ... niewierny« (1): Ták zelżone iefł to miáłto/ ktore będąc práwowieerne iefzcze w łobie ma niewierne Arryany. SkarŻyw 87.

Wyrażenia: »prawowierny chrześcijanin« [szyk 7:2] (9): tedy fię [papież Grzegorz III] do Károlá Krolá Fráncufkiego/ [...] iáko do práwowieernego/ y wielce cześć Bożą y kościelną miłuiącego Chrześciániná/ po obronę vciekł SkarJedn 199; Ale niewiem czego fię tu włtydżiż/ ábo czym fię brzydżić ma práwowierny Chrześciánin. LatHar 56; NAucz fię/ Chrześciáninie práwowierny/ o tym przykazaniu tych rzeczy. LatHar 119, +2, 81, 284, 331, 380; Ktory tytuł [tj. katolik] ták włásnie práwowiernym Chrześciánom łłuży WujNT 444.

»prawowierny kościół« (1): Niechay w on czás nie łłábieie we mnie wiárá powłzechnego y práwowieerne⁸⁰ kościoła twego LatHar 643.

»prawowierna nauka« (3): SkarJedn 107, d8; Tyś iefł Kácermiłtrzew gubićiel/ Książę/ Doktor/ y głowá práwowieerney náuki/ y wiáry niepokalány. SkarŻyw 394.

»prawowierna wiara« [szyk 3:2] (5): krotki wyrok dáli o prawdzie práwowieerney wiáry/ ktorą w tey mierze Kościół Rzymłki wyznawa. SkarJedn 315, 205; SkarŻyw 358, 576, 595.

»prawowieerne wyznanie« [szyk 2:1] (3): Tec łą pięć Artykułow/ Cny czytelniku o ktore grá łzłá: to iefł ná ktore fię iednomyłłnie w duchu S. y práwowiernym wyznaniu wiáry Kátholickiey zgodził kościół Grecki z Lácińłkim. SkarJedn 273; SkarŻyw 357; LatHar 251.

Szeregi: »prawowierny, (i) katolicki« [szyk 2:1] (3): iż każdy Kátholicki y prawowierny Pátryárchá/ náftępując ná Itolicę/ wyznánie wiáry do Rzymu połyłał/ á poćwierdzenia od Papieża prosił. *SkarJedn* 210; Bądź też tego pewien iż Ruś ná początku prawowierną y Kátholicką wiárę/ gdy ielcże ná on cżás y Grekowie w pośłufzeństwie kościoła Rzymfkiego żyli/ przyięli. *SkarŻyw* 576, 357.

»nabożny i prawowierny« (1): Zchrześciánfkim y práwie nabożnym y prawowiernym Cefarzem mowię *SkarJedn* 187.

»powszechny i prawowierny« (1): *LatHar* 643 cf »prawowierny kościół«.

»święty i prawowierny« (1): A ná ono [...] ktolię nie zdumieie/ iżeś ty teraz po świętych y prawowiernych oycách/ po tyśiącu y dwudzieftu lat nowym fię potwarcą ná Lácińfki kościół wyrwał *SkarJedn* 247.

α. *W funkcji rzeczownika* (19) : *SkarJedn* 48, 105, 126, 334; Z drugiey ítrony rádzi temu byli Heretycy/ iż fię pohańbienia ípodziewáli ná prawowiernie *SkarŻyw* 372; Konfítáns Cefarz/ zachodnych pańftw Kátholik/ bacząc wciśnienie wielkie kościołow od Arryanow: piłał brátu Konfítáncyufzowi Heretykowi onemu/ áby kościoły wrocił prawowiernym *SkarŻyw* 391, 90, 299, 301, 390, 392, 399 [2 r.]; Zá cżym cżłonki tego kościoła wzyfscy prawowierni/ íą fyny Bożymi/ y ípolnemi z Pánem Kryftufem dziedzicámi chwały wieczney. *PowodPr* 16; Lecz iż haeretykowie chlubili fię też imieniem Chrześcijánow/ áby prawowierni od fáłfzywych Chrześcijánow rozeznáni byli/ názwáni íą Kátholikámi/ podobno od íámych Apoftołow *WujNT* 444, Ddddddv.

Szeregi: »katolicy i prawowierni« (2): Y Cefarzowie Chrześciánfscy/ iáko Grácyany y inni miedzy onym rozmáitym rozerwánim Heretyckim/ te Bífkupy zá Kátholiki y prawowiernie mieli/ ktorzy z Papieżem ípołeczność trzymáli. *SkarJedn* 146; *WujNT* 31.

»posłuszny a prawowierny« (1): Druga áby s ítrony kluczy/ pośłufznym á prawowiernym do mocy kościelney y ípráwowania zbáwienia ludzkiego/ do ízáfunku íkárbow Bożych otwarzał/ á złe nieśpokoyne y Heretyki karał *SkarJedn* 122.

Synonimy: **α.** *ortodoks, prawdowiarca.*

Cf [**PRAWOSŁAWNY**]